

Dokument na rokovanie

A9-0442/2023

14.12.2023

SPRÁVA

o politických dôsledkoch rozvoja virtuálnych svetov – otázky týkajúce sa občianskeho práva, práva obchodných spoločností, obchodného práva a práva duševného vlastníctva (2023/2062(INI))

Výbor pre právne veci

Spravodajcovia: Axel Voss, Ibán García Del Blanco

OBSAH

	Strana
NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU	3
DÔVODOVÁ SPRÁVA.....	13
PRÍLOHA: SUBJEKTY ALEBO OSOBY, KTORÉ SPRAVODAJCOM POSKYTLI INFORMÁCIE.....	14
INFORMÁCIE O PRIJATÍ GESTORSKÝM VÝBOROM.....	16
ZÁVEREČNÉ HLASOVANIE PODĽA MIEN V GESTORSKOM VÝBORE	17

NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU

o politických dôsledkoch rozvoja virtuálnych svetov – otázky týkajúce sa občianskeho práva, práva obchodných spoločností, obchodného práva a práva duševného vlastníctva (2023/2062(INI))

Európsky parlament,

- so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej články 4, 16, 26, 81, 114 a 118,
- so zreteľom na Bernský dohovor o ochrane literárnych a umeleckých diel z roku 1886,
- so zreteľom na Niceskú dohodu o medzinárodnom triedení výrobkov a služieb pre zápis známkok, zmenenú 28. septembra 1979 a aktualizovanú v jej dvanástom vydaní (12 – 2023),
- so zreteľom na Zmluvu Svetovej organizácie duševného vlastníctva (WIPO) o autorskom práve z roku 1996 a Zmluvu WIPO o umeleckých výkonoch a zvukových záznamoch z roku 1996,
- so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 96/9/ES z 11. marca 1996 o právnej ochrane databáz¹,
- so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2005/29/ES z 11. mája 2005 o nekalých obchodných praktikách podnikateľov voči spotrebiteľom na vnútornom trhu, ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 84/450/EHS, smernice Európskeho parlamentu a Rady 97/7/ES, 98/27/ES a 2002/65/ES a nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 („smernica o nekalých obchodných praktikách“)²,
- so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 864/2007 z 11. júla 2007 o rozhodnom práve pre mimozmluvné záväzky (Rím II)³,
- so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 zo 17. júna 2008 o rozhodnom práve pre zmluvné záväzky (Rím I)⁴,
- so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2009/24/ES z 23. apríla 2009 o právnej ochrane počítačových programov⁵,
- so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1215/2012 z 12. decembra 2012 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (prepracované znenie nariadenia Brusel I)⁶,

¹ [Ú. v. ES L 77, 27.3.1996, s. 20.](#)

² [Ú. v. EÚ L 149, 11.6.2005, s. 22.](#)

³ [Ú. v. EÚ L 199, 31.7.2007, s. 40.](#)

⁴ [Ú. v. EÚ L 177, 4.7.2008, s. 6.](#)

⁵ [Ú. v. EÚ L 111, 5.5.2009, s. 16.](#)

⁶ [Ú. v. EÚ L 351, 20.12.2012, s. 1.](#)

- so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 910/2014 z 23. júla 2014 o elektronickej identifikácii a dôveryhodných službách pre elektronické transakcie na vnútornom trhu a o zrušení smernice 1999/93/ES⁷,
- so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/943 z 8. júna 2016 o ochrane nesprístupneného know-how a obchodných informácií (obchodného tajomstva) pred ich neoprávneným získaním, využitím a sprístupnením⁸,
- so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES⁹,
- so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/680 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov príslušnými orgánmi na účely predchádzania trestným činom, ich vyšetrovania, odhaľovania alebo stíhania alebo na účely výkonu trestných sankcií a o voľnom pohybe takýchto údajov¹⁰,
- so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/2102 z 26. októbra 2016 o prístupnosti webových sídel a mobilných aplikácií subjektov verejného sektora¹¹,
- so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1001 zo 14. júna 2017 o ochrannej známke Európskej únie¹²,
- so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1725 z 23. októbra 2018 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov inštitúciami, orgánmi, úradmi a agentúrami Únie a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 45/2001 a rozhodnutie č. 1247/2002/ES¹³,
- so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1807 zo 14. novembra 2018 o rámci pre voľný tok iných ako osobných údajov v Európskej únii¹⁴,
- so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/790 zo 17. apríla 2019 o autorskom práve a právach súvisiacich s autorským právom na digitálnom jednotnom trhu a o zmene smerníc 96/9/ES a 2001/29/ES¹⁵ (smernica o autorskom práve),
- so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/882 zo 17. apríla 2019 o požiadavkách na prístupnosť výrobkov a služieb¹⁶,

⁷ [Ú. v. EÚ L 257, 28.8.2014, s. 73](#)

⁸ [Ú. v. EÚ L 157, 15.6.2016, s. 1.](#)

⁹ [Ú. v. EÚ L 119, 4.5.2016, s. 1.](#)

¹⁰ [Ú. v. EÚ L 119, 4.5.2016, s. 89.](#)

¹¹ [Ú. v. EÚ L 327, 2.12.2016, s. 1.](#)

¹² [Ú. v. EÚ L 154, 16.6.2017, s. 1.](#)

¹³ [Ú. v. EÚ L 295, 21.11.2018, s. 39.](#)

¹⁴ [Ú. v. EÚ L 303, 28.11.2018, s. 59.](#)

¹⁵ [Ú. v. EÚ L 130, 17.5.2019, s. 92.](#)

¹⁶ [Ú. v. EÚ L 151, 7.6.2019, s. 70.](#)

- so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1024 z 20. júna 2019 o otvorených dátach a opakovanom použití informácií verejného sektora¹⁷,
- so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1150 z 20. júna 2019 o podpore spravodlivosti a transparentnosti pre komerčných používateľov online sprostredkovateľských služieb¹⁸,
- so zreteľom na návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa stanovujú harmonizované pravidlá v oblasti umelej inteligencie (akt o umelej inteligencii) a menia niektoré legislatívne akty Únie [COM(2021)0206],
- so zreteľom na návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 910/2014, pokiaľ ide o stanovenie rámca pre európsku digitálnu identitu [COM(2021)0281],
- so zreteľom na návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o harmonizovaných pravidlách týkajúcich sa spravodlivého prístupu k údajom a ich používania (akt o údajoch) [COM(2022)0068],
- so zreteľom na návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o zodpovednosti za chybné výrobky [COM(2022)0495],
- so zreteľom na návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o prispôbení pravidiel mimozmluvnej občianskoprávnej zodpovednosti umelej inteligencii (smernica o zodpovednosti za umelú inteligenciu) [COM(2022)0496],
- so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/868 z 30. mája 2022 o európskej správe údajov a o zmene nariadenia (EÚ) 2018/1724 (akt o správe údajov)¹⁹,
- so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/1925 zo 14. septembra 2022 o súťažschopných a spravodlivých trhoch digitálneho sektora a o zmene smerníc (EÚ) 2019/1937 a (EÚ) 2020/1828 (akt o digitálnych trhoch)²⁰,
- so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/2065 z 19. októbra 2022 o jednotnom trhu s digitálnymi službami a o zmene smernice 2000/31/ES (akt o digitálnych službách)²¹,
- so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/988 z 10. mája 2023 o všeobecnej bezpečnosti výrobkov, ktorým sa mení nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1025/2012 a smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2020/1828 a zrušuje smernica Európskeho parlamentu a Rady 2001/95/ES a smernica Rady 87/357/EHS²²,

¹⁷ [Ú. v. EÚ L 172, 26.6.2019, s. 56.](#)

¹⁸ [Ú. v. EÚ L 186, 11.7.2019, s. 57.](#)

¹⁹ [Ú. v. EÚ L 152, 3.6.2022, s. 1.](#)

²⁰ [Ú. v. EÚ L 265, 12.10.2022, s. 1.](#)

²¹ [Ú. v. EÚ L 277, 27.10.2022, s. 1.](#)

²² [Ú. v. EÚ L 135, 23.5.2023, s. 1.](#)

- so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/1114 z 31. mája 2023 o trhoch s kryptoaktívami a o zmene nariadení (EÚ) č. 1093/2010 a (EÚ) č. 1095/2010 a smerníc 2013/36/EÚ a (EÚ) 2019/1937²³,
 - so zreteľom na svoje uznesenie z 20. októbra 2020 o právach duševného vlastníctva v súvislosti s rozvojom technológií umelej inteligencie (A9-0176/2020)²⁴,
 - so zreteľom na oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov s názvom Maximálne využitie inovačného potenciálu EÚ – Akčný plán pre oblasť duševného vlastníctva na podporu obnovy a odolnosti EÚ [COM(2020) 0760].
 - so zreteľom na svoje uznesenie z 11. novembra 2021 o akčnom pláne v oblasti duševného vlastníctva na podporu obnovy a odolnosti EÚ²⁵,
 - so zreteľom na oznámenie Komisie z 11. júla 2023 s názvom Iniciatíva EÚ v oblasti webu 4.0 a virtuálnych svetov: začiatok ďalšej technologickej transformácie,
 - so zreteľom na oznámenie Komisie z 11. mája 2022 s názvom Digitálne desaťročie pre deti a mládež: nová Európska stratégia vytvárania lepšieho internetu pre deti (stratégia BIK+) [COM(2022)0212],
 - so zreteľom na článok 54 rokovacieho poriadku,
 - so zreteľom na správu Výboru pre právne veci (A9-0442/2023),
- A. keďže virtuálne svety sa zatiaľ vo veľkej miere nevyužívajú, hoci viaceré prípady ich využitia v rôznych odvetviach zvýšilo všeobecné povedomie a pritiahol pozornosť verejných orgánov;
- B. keďže je nevyhnutné, aby sme naďalej podporovali a vyvíjali nové technológie a uznávali ich transformačný potenciál v oblastiach, ako je vzdelávanie, kultúra, zdravotná starostlivosť, hry a mnohé ďalšie, a zároveň riešili riziká, ktoré tieto nové technológie môžu predstavovať;
- C. keďže odborníci tvrdia, že môže trvať 10 až 15 rokov, kým virtuálne svety naplnia svoj potenciál, a že ich rozvoj môže mať v budúcich rokoch významný vplyv na digitálne prostredie a priniesť príležitosti aj riziká, ktoré bude treba riešiť;
- D. keďže digitálna suverenita je prostriedkom na podporu koncepcie vedúceho postavenia Európy a jej strategickej autonómie a je kľúčom k zaručeniu schopnosti EÚ utvárať a presadzovať právne predpisy v digitálnom prostredí, zabezpečiť etické, udržateľné virtuálne svety zamerané na človeka a chrániť základné práva a hodnoty EÚ;

Výklad pojmov

1. konštatuje, že pojmy „metaverzum“ a „virtuálny svet“ v súčasnosti nemajú ustálené

²³ Ú. v. EÚ L 150, 9.6.2023, s. 40.

²⁴ Ú. v. EÚ C 404, 6.10.2021, s. 129.

²⁵ Ú. v. EÚ C 205, 20.5.2022, s. 26.

definície;

2. v tejto súvislosti víta návrh uvedený v oznámení Komisie týkajúci sa vymedzenia pojmu zameraného na hlavné charakteristiky virtuálnych svetov, a to: „virtuálne svety sú pretrvávajúce, imerzívne prostredia založené na technológiách vrátane 3D a rozšírenej reality (XR), ktoré umožňujú miešať fyzické a digitálne svety v reálnom čase na rôzne účely, ako sú navrhovanie, simulácia, spolupráca, učenie sa, socializácia, vykonávanie transakcií alebo zábava“; poukazuje na to, že mnohé technológie označované ako virtuálne svety existujú už roky; zdôrazňuje, že budúca európska stratégia by sa mala opierať o výskum, vedecké dôkazy a spoločenský význam;
3. zdôrazňuje kľúčový význam podpory normalizácie a interoperability pre úplný rozvoj ekosystému vzájomne prepojených virtuálnych svetov;

Vhodný etický a právny rámec

4. zdôrazňuje, že virtuálne svety dostupné v EÚ by mali rešpektovať etické hodnoty, zásady a základné práva zakotvené v Charte základných práv Európskej únie²⁶ a existujúcich právnych predpisoch EÚ, najmä v oblasti ochrany údajov, noriem bezpečnosti a ochrany údajov, spoločného využívania údajov, moderovania obsahu, boja proti obťažovaniu a nenávisťným prejavom, kybernetickej bezpečnosti, práv pracovníkov, ochrany spotrebiteľov a detí, požiadaviek na prístupnosť, dodržiavania práv duševného vlastníctva, ochrany know-how a obchodného tajomstva, predchádzania zneužívaniu a podvodom na internete a na súťažeschopných a spravodlivých trhoch;
5. pripomína, že virtuálne svety by sa mali rozvíjať a zavádzať v súlade so všeobecnou zásadou, že to, čo je nezákonné offline, by malo byť nezákonné aj online, pričom sa zabezpečí plné rešpektovanie práv ľudí ako používateľov, spotrebiteľov, pracovníkov, investorov, nositeľov práv a tvorcov so silným dôrazom na deti;
6. poukazuje na to, že na rôzne aspekty virtuálnych svetov sa už uplatňujú najmä tieto právne predpisy: akt o digitálnych službách, akt o digitálnych trhoch, akt o správe údajov, akt o údajoch, navrhovaný akt o umelej inteligencii, všeobecné nariadenie o ochrane údajov²⁷ (GDPR), nariadenie o všeobecnej bezpečnosti výrobkov, smernica o nekalých obchodných praktikách, nariadenie o trhoch s kryptoaktívami, európska digitálna identita, smernica o autorskom práve na digitálnom jednotnom trhu, nariadenie o ochrannej známke EÚ, smernica o ochrane obchodného tajomstva, európsky akt o prístupnosti a smernica o prístupnosti webových sídel;
7. zdôrazňuje význam pravidelného monitorovania dodržiavania predpisov a zabezpečenia účinného presadzovania platných právnych nástrojov; vyzýva Komisiu, aby v spolupráci s rôznymi zainteresovanými stranami vrátane zástupcov občianskej spoločnosti a organizácií na ochranu spotrebiteľa, ako aj akademickej obce vypracovala usmernenia a najlepšie postupy, ktorými sa objasnia právne povinnosti a zodpovednosť všetkých zainteresovaných strán zapojených do virtuálnych svetov, ako sú

²⁶ Ú. v. EÚ C 303, 14.12.2007, s. 1.

²⁷ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (Ú. v. EÚ L 119, 4.5.2016, s. 1).

prevádzkovatelia platforiem, poskytovatelia služieb, vývojári a používatelia, podľa platných právnych predpisov EÚ;

8. zdôrazňuje, že je mimoriadne dôležité, aby Komisia vykonávala pravidelné kontroly vhodnosti platných právnych nástrojov, najmä pokiaľ ide o možné preskúmanie smernice o nekalých obchodných praktikách, smernice o právach spotrebiteľov²⁸ a smernice o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách²⁹, a že akékoľvek budúce právne predpisy o virtuálnych svetoch by mali zabrániť prekrývaniu alebo nezrovnalostiam a v prípade potreby treba vyplniť právne medzery;
9. konštatuje, že niektoré regulačné otázky sú zjavné už teraz v oblasti súkromného medzinárodného a občianskeho práva a práva duševného vlastníctva, ako sa uvádza v nasledujúcich častiach;
10. zdôrazňuje, že nedávny výskum ukázal, že údaje zo snímačov VR sú rovnako jedinečným identifikátorom ako odtlačky prstov a možno ich použiť na dôkladné spoznanie osobnosti používateľov a vyvodenie rôznych atribútov, ako sú vek, pohlavie, príjem, etnická príslušnosť, zdravotné postihnutie, duševné rozpoloženie a emócie; domnieva sa, že to vyvoláva značné etické a právne obavy, najmä v súvislosti s cieľenou behaviorálnou reklamou, ktoré by sa mali riešiť; zdôrazňuje, že súčasťou riešenia týchto etických obáv týkajúcich sa zhromažďovania veľkého množstva osobných údajov vrátane citlivých používateľských údajov, ako sú biometrické údaje a údaje o správaní, emocionálne reakcie a haptické informácie, je potreba zaručiť, aby používatelia boli informovaní o zbere údajov a aby sa súhlas so zberom takýchto údajov nezískaval len v čase vstupu do virtuálneho sveta, ale pri každom prípade použitia v súlade so zásadami stanovenými vo všeobecnom nariadení o ochrane údajov, ako je ochrana súkromia už v štádiu návrhu a obmedzenie účelu;
11. zdôrazňuje, že vždy, keď sa identifikácia používateľa nevyžaduje podľa práva Únie alebo vnútroštátneho práva, konkrétne na účely zodpovednosti, a je to technicky možné a primerané, virtuálne svety by mali umožniť anonymné využívanie služieb ako spôsob zabezpečiť ochranu súkromia a účinne zabrániť neoprávnenému zverejneniu údajov, krádeži totožnosti a iným formám zneužívania osobných údajov získaných online;
12. v tejto súvislosti konštatuje, že opatrenia, ktoré Komisia predložila vo svojom oznámení a ktorých cieľom je zvýšiť informovanosť, zlepšiť digitálne zručnosti a gramotnosť a zlepšiť prístup používateľov ku kľúčovým technológiám, najmä uľahčením prístupu k vysokorýchlostnej internetovej infraštruktúre a primeranému vybaveniu, majú zásadný význam pre zabránenie digitálnej priepasti a mali by sa vykonávať čo najrýchlejšie s cieľom podporiť inkluzívnu a konkurencieschopnú digitálnu spoločnosť a zabezpečiť, aby sa v tomto rýchлом technologickom vývoji na nikoho nezabudlo;

Medzinárodné právo súkromné

²⁸ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/83/EÚ z 25. októbra 2011 o právach spotrebiteľov, ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 93/13/EHS a smernica Európskeho parlamentu a Rady 1999/44/ES a ktorou sa zrušuje smernica Rady 85/577/EHS a smernica Európskeho parlamentu a Rady 97/7/ES (Ú. v. EÚ L 304, 22.11.2011, s. 64).

²⁹ Smernica Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (Ú. v. ES L 95, 21.4.1993, s. 29).

13. zdôrazňuje, že niektoré tradičné zásady teritoriality týkajúce sa rozhodného práva a jurisdikcie by sa mohli ukázať ako nedostatočné pre virtuálne svety, ktorých neteritorialitu umožňuje využívanie decentralizovaných technológií, ako je blockchain, a môžu viesť k problému, pokiaľ ide o zabezpečenie uplatniteľnosti práva EÚ a ochrany práv spotrebiteľov a podnikov;
14. konkrétnejšie konštatuje, že keďže ktokoľvek na svete má prístup k virtuálnym svetom, nemusí platiť „kritérium mozaiky“ stanovené Súdny dvorom Európskej únie, podľa ktorého sa poškodená strana môže domáhať náhrady škody na súdoch krajín, v ktorých vznikla aspoň časť škody; pripomína však, že Súdny dvor stanovil dodatočné kritérium, podľa ktorého si poškodené strany môžu uplatniť nárok na náhradu škody na súdoch krajiny, v ktorej majú centrum záujmov, a potvrdzuje, že by sa mohla zväziť kodifikácia tohto kritéria v nariadení Brusel I;
15. konštatuje, že vymedzenie pojmu „spotrebiteľ“ v nariadení Brusel I je v súčasnosti založené na priamom zmluvnom vzťahu, ktorý chýba napríklad medzi vydavateľom nezameniteľného tokenu a kupujúcim pri uvedení nezameniteľného tokenu na sekundárny trh; konštatuje, že v dôsledku toho by v prípade sporu s vydavateľom nemal konečný kupujúci priznanú súdnu príslušnosť, ktorá sa spotrebiteľom poskytuje podľa nariadenia Brusel I;
16. vyzýva Komisiu, aby zohľadnila tieto a iné potenciálne problematické situácie a posúdila vhodnosť existujúcich ustanovení medzinárodného práva súkromného uplatniteľného v EÚ a v prípade potreby navrhla primerané zmeny s cieľom zaručiť, aby občania a podniky nemuseli systematicky viesť súdne konania na zahraničných súdoch alebo podľa zahraničného práva na domáhanie sa svojich práv, a tak zabezpečiť, že ich práva podľa regulačného rámca EÚ budú v plnej miere zaručené, pričom treba mať na pamäti riziko taktizovania pri výbere súdu, najmä zo strany spoločností z krajín mimo EÚ;

Občianske právo

17. konštatuje, že sa v nasledujúcom desaťročí očakáva nárast počtu a hospodárskeho významu obchodných transakcií v rámci virtuálnych svetov; v tejto súvislosti zdôrazňuje, že treba zabezpečiť, aby poskytovatelia virtuálneho tovaru a služieb mohli byť identifikovaní a braní na zodpovednosť za akúkoľvek škodu spôsobenú ich produktmi;
18. poukazuje na obavy, ktoré vyvolávajú reklamné techniky používané pri predaji tzv. virtuálnych nehnuteľností, napríklad budovy alebo pozemku vo virtuálnom svete reprezentovaných nezameniteľným tokenom, keďže by mohli používateľov zavádzať, aby si mysleli, že nadobúdajú vlastnícke práva, pričom v skutočnosti nadobúdajú len licenciu na používanie virtuálneho „pozemku“; zdôrazňuje, že je dôležité zabezpečiť, aby uplatniteľné podmienky boli transparentné, jasné, spravodlivé a ľahko zrozumiteľné, a to najmä preto, že sa ukázalo, že používatelia často nečítajú obchodné podmienky z dôvodu ich hutného obsahu a technickej povahy;
19. pripomína, že na virtuálne svety by sa mali v plnej miere uplatňovať pravidlá zodpovednosti, a zdôrazňuje, že je dôležité zaviesť účinné opatrenia na predchádzanie akejkoľvek forme škodlivého správania a jej riešenie a na presadzovanie práva v súlade

so základnými právami vo virtuálnych svetoch vrátane vytvorenia v príslušných prípadoch mechanizmov podávania správ a riešenia sporov bez toho, aby bolo dotknuté právo žiadať o súdnu nápravu;

20. vyjadruje znepokojenie nad tým, že používanie avatarov a decentralizovaných systémov založených napríklad na technológii blockchainu, by mohlo spôsobiť, že bude mimoriadne náročné vyvodit' zodpovednosť voči páchatel'om; domnieva sa, že zavedenie účinných systémov správy identifikačných dát je kľúčové, aby bolo možné ich riadne a včas identifikovať a bojovať proti falošným identitám, a to aj s prihliadnutím na osobitosti spojené so správou decentralizovaných autonómnych organizácií a s kolektívnou zodpovednosťou; v tejto súvislosti víta zámer Komisie preskúmať pridanú hodnotu možného právneho rámca pre decentralizované autonómne organizácie;
21. pripomína, že avatari nemajú právnu subjektivitu, a preto otázky týkajúce sa ich právnej spôsobilosti, práv, povinností a záväzkov treba riešiť vo vzťahu k fyzickým alebo právnickým osobám, ktoré ich používajú; domnieva sa, že keďže sa virtuálne svety vyvíjajú a stávajú zložitejšími, malo by sa zväžiť, či je vhodné udeliť avatarom osobitný právny štatút; domnieva sa, že avatar alebo osoba skrývajúca sa za avatarom by mali byť identifikovateľné a mala by sa uplatňovať zásada „poznať svojho zákazníka“;

Právo duševného vlastníctva

22. zdôrazňuje, že súbor právnych predpisov EÚ o ochrane práv duševného a priemyselného vlastníctva vrátane autorských práv, ochranných známk, patentov, dizajnov a obchodných tajomstiev sa v plnej miere vzťahuje na virtuálne svety; zdôrazňuje však, že rozvoj virtuálnych svetov prináša nové výzvy, pokiaľ ide o presadzovanie práv duševného vlastníctva, identifikáciu porušovateľov práv a otázky týkajúce sa kolíznych noriem týkajúcich sa rozhodného práva a jurisdikcie;
23. pripomína, že prevádzkovatelia platforiem, poskytovatelia služieb a používatelia virtuálnych svetov sú povinní rešpektovať výhradné práva nositeľov práv a ich právo na spravodlivú odmenu; zdôrazňuje, že používanie obsahu chráneného právami duševného vlastníctva, a to aj v digitálnej forme v elektronickom médiu, ako je nezameniteľný token, si vyžaduje povolenie udelením licencie alebo postúpením práv, pokiaľ sa naň nevzťahuje výnimka alebo obmedzenie ochrany práv duševného vlastníctva (napríklad súkromná kópia, vzdelávanie, výskum, citácia, recenzia, paródia alebo pastiš); v tejto súvislosti opätovne zdôrazňuje, že je dôležité, aby poskytovatelia zaručili transparentnosť, pokiaľ ide o rozsah licencií vrátane teritoriálnych licencií, aby sa zabezpečilo, že používatelia budú môcť stanoviť, na aké druhy použitia obsahu chráneného právami duševného vlastníctva vo virtuálnych svetoch sa vzťahujú licencie, ktoré vlastnia, a aby tvorcovia a nositelia práv mohli dostávať presné a riadne informácie o skutočnom používaní chránených diel;
24. víta aktualizáciu, ktorú prinieslo dvanásťte vydanie Niceského triedenia, ktoré umožňuje registráciu ochranných známk v triedach vzťahujúcich sa na ich používanie vo virtuálnych svetoch; vyzýva na dôkladné sledovanie konkrétneho uplatňovania tejto klasifikácie; vyjadruje však znepokojenie nad používaním nezameniteľných tokenov, ktoré odkazujú na ochranné známky bez povolenia ich vlastníkov, a žiada, aby sa

zaviedli účinné opatrenia na riešenie týchto a iných prípadov porušenia práv; v tejto súvislosti víta návrh Komisie vytvoriť súbor nástrojov na boj proti falšovaniu;

25. uznáva uplatniteľnosť pravidiel zodpovednosti stanovených v akte o digitálnych službách a osobitného režimu stanoveného v článku 17 smernice o autorských právach na nahrávanie obsahu vytvoreného používateľmi; domnieva sa však, že je potrebné lepšie objasniť, ako by sa existujúce pravidlá mali uplatňovať na online služby zdieľania obsahu, ktoré sprístupňujú obsah vo virtuálnych svetoch, a ako by sa mali presadzovať;
26. zdôrazňuje, že nezameniteľné tokeny ako také neudelujú práva duševného vlastníctva na digitálne aktívum, a naznačuje potrebu väčšej jasnosti a transparentnosti, aby sa zabránilo podvodom a častému zamieňaniu si práva na token s právom na súvisiaci chránený obsah;
27. konštatuje, že nezameniteľné tokeny a iné ponuky založené na blockchaine uľahčujú, aby prostredníctvom online transakcií prebiehal nepretržitý ďalší predaj aktív založených na dielach chránených autorským právom, a domnieva sa, že je potrebné zabezpečiť autorom primeranú a proporcionálnu odmenu za každý ďalší predaj takýchto aktív;
28. pripomína, že podľa súčasných pravidiel nemusia byť výstupy autonómne vygenerované systémami umelej inteligencie oprávnené na ochranu autorských práv, keďže zásada originality je spojená s fyzickou osobou a pojem „duševnej tvorby“ predpokladá osobnosť autora; ďalej pripomína rozdiel medzi ľudskými výtvormi s pomocou umelej inteligencie a výstupmi autonómne vygenerovanými umelou inteligenciou; pripomína, že hoci súčasný rámec duševného vlastníctva sa naďalej uplatňuje na výtvary s pomocou umelej inteligencie, výstupy autonómne vygenerované umelou inteligenciou prinášajú nové regulačné výzvy v oblasti ochrany práv duševného vlastníctva, ako sú otázky vlastníctva, autorstva a vynálezcovstva, ako aj primeraného odmeňovania, a otázky súvisiace s potenciálnou koncentráciou trhu; víta záväzok Komisie stanovený v akčnom pláne v oblasti duševného vlastníctva, že sa zapojí do diskusií zainteresovaných strán o tom, ako riešiť výzvy spojené s vynálezmi a dielami vytvorenými s pomocou umelej inteligencie; vyzýva Komisiu, aby zvažila rozšírenie rozsahu tohto dialógu s cieľom vo veľkej miere pokryť otázky súvisiace s umelou inteligenciou vrátane generatívnej umelej inteligencie;

Prístupnosť a digitálna gramotnosť

29. zdôrazňuje, že virtuálne svety môžu vytvárať príležitosti na poskytovanie verejných služieb všeobecného záujmu v prospech občanov; zdôrazňuje však, že treba zabezpečiť začlenenie a dostupnosť pre všetkých používateľov v EÚ, a to tak z hľadiska nákladov na hardvér, ako aj z hľadiska jeho používania a z hľadiska pochopenia softvéru; konštatuje, že prístupnosť je obzvlášť dôležitá, pokiaľ ide o zabezpečenie toho, aby zraniteľné skupiny obyvateľstva, ako sú staršie osoby, osoby so zdravotným postihnutím, deti a ľudia žijúci vo vidieckych a vzdialených oblastiach, získali základné digitálne zručnosti, ktoré im umožnia účasť vo virtuálnych svetoch, pričom by sa mali zohľadňovať aspekty, ako je geografická poloha, pohlavie, úroveň dosiahnutého vzdelania a sociálno-ekonomické zázemie;

30. v tejto súvislosti dodáva, že digitálna gramotnosť je mimoriadne dôležitá na zaistenie bezpečného a sociálne prospešného využívania virtuálnych svetov a ich informovaného a zodpovedného využívania, na zabránenie závislosti používateľov, predsudkom a diskriminačným praktikám, na boj proti dezinformáciám, manipulácii a zneužívaniu vo virtuálnom prostredí a na podporu demokratickej kontroly;
31. zdôrazňuje, že je potrebné zaviesť účinné vzdelávacie opatrenia na zabezpečenie rozsiahlej gramotnosti občanov vo vzťahu k virtuálnemu svetu a na zvyšovanie úrovne zručností odborníkov v rôznych oblastiach, konkrétne učiteľov, a na podnecovanie a podporu rozvoja európskych talentov a technológií a zároveň prilákať viac ľudí vrátane väčšieho počtu žien do vedy, technológie, inžinierstva a matematiky;
32. odporúča, aby sa v súlade s odporúčaniami panelovej diskusie občanov ďalej rozvíjal súbor nástrojov virtuálnych svetov určený pre širokú verejnosť, ako sa uvádza v oznámení Komisie, s cieľom pomôcť občanom lepšie pochopiť, ako riadiť virtuálne identity, virtuálne diela, virtuálne aktíva a údaje, a prispieť ku komplexnej stratégii EÚ pre virtuálne svety, ktorá je udržateľná a zameraná na človeka;
33. víta, ako uviedla Komisia, pozitívny príspevok komunity otvorených zdrojov EÚ k rozvoju kľúčových prvkov virtuálnych svetov, napríklad v súvislosti s používaním technológie distribuovanej databázy transakcií a iných technológií potrebných na overovanie pravosti, správu a zabezpečenie virtuálnych objektov a identít;
 -
 - ◦
34. poveruje svoju predsedníčku, aby postúpila toto uznesenie Rade a Komisii.

DÔVODOVÁ SPRÁVA

V tejto správe sa uznáva rastúci hospodársky, sociálny a dokonca aj politický význam virtuálnych svetov.

Vzhľadom na počiatočnú fázu ich vývoja, na výsledky panelovej diskusie občanov o virtuálnych svetoch a oznámenie Komisie z 11. júla 2023 s názvom Iniciatíva EÚ v oblasti webu 4.0 a virtuálnych svetov: náskok v najbližšej technologickej transformácii, sa v tejto správe načrtávajú hlavné právne otázky, ktoré vyvstávajú v súvislosti s virtuálnymi svetmi.

Cieľom tohto úsilia je naznačiť Komisii, že treba preskúmať možné právne otázky, ktorými sa oznámenie Komisie nezaoberá, a zároveň má slúžiť ako základ pre ďalšiu prácu Parlamentu v nasledujúcom volebnom období.

V správe sa víta vymedzenie pojmu „virtuálne svety“ vo vyššie uvedenom oznámení Komisie a zdôrazňuje sa v nej potreba etického a právneho rámca pre túto novú technológiu a analyzujú sa najproblematickejšie aspekty, ktoré patria do právomoci Výboru pre právne veci, konkrétne v oblasti medzinárodného práva súkromného, občianskeho práva a práva duševného vlastníctva.

Hoci sa tieto otázky týkajú rôznych právnych oblastí, majú spoločné črty: technológie, o ktoré sa opierajú virtuálne svety, a najmä decentralizovaná povaha technológie blockchainu a nezameniteľných tokenov, sú buď v rozpore s niektorými koncepciami a zásadami, ktoré sú tradične základom právneho acquis Únie, ako sú teritorialita ustanovení o uplatniteľnom práve a jurisdikcii, alebo vážne bránia presadzovaniu práva Únie, ako je to v prípade ochrany práv duševného vlastníctva a identifikácie porušovateľov práv alebo páchatel'ov deliktov.

V správe sa okrem toho vyjadrujú obavy v súvislosti s nedostatočnou transparentnosťou, ktorá charakterizuje uvádzanie nezameniteľných tokenov na trh, a konštatuje sa v nej, že napríklad výraz „virtuálna nehnuteľnosť“, ktorý sa niekedy používa v tejto súvislosti, môže spôsobiť, že spotrebiteľia si pomýlia uzatvorenie licenčnej zmluvy s nadobudnutím skutočného vlastníckeho práva.

Samotné právne predpisy nepostačujú na zaistenie bezpečného, sociálne prospešného, inkluzívneho, cenovo dostupného a informovaného využívania virtuálnych svetov a na podporu demokratickej kontroly. Na záver sa preto v správe pripomína význam prístupnosti, verejných služieb a digitálnej gramotnosti pre digitálnu transformáciu zameranú na človeka, v rámci ktorej môže každý občan využívať výhody prístupu k tejto novej technológii, pričom sa na nikoho nezabudne a budú sa dodržiavať hodnoty, zásady a základné práva Únie.

**PRÍLOHA: SUBJEKTY ALEBO OSOBY,
KTORÉ SPRAVODAJCOM POSKYTLI INFORMÁCIE**

V súlade s článkom 8 prílohy I k rokovaciemu poriadku spoluspravodajca Axel Voss vyhlasuje, že počas prípravy správy až do jej prijatia vo výbore mu poskytli informácie tieto subjekty alebo osoby:

Subjekt	a/alebo
Federation of European Sporting Goods Industry	
Telekom	
International Trademark Association	
European Writers Council	
Institute for Competitiveness	
International Federation of the Phonographic Industry	
Motion Picture Association	
Epic Games	
Gesac	
European Crypto Initiative	
Video Games Europa	
Metaverse EU	
Global Counsel	

Vypracovanie uvedeného zoznamu je vo výlučnej zodpovednosti spravodajcu.

V súlade s článkom 8 prílohy I k rokovaciemu poriadku spoluspravodajca Ibán García Del Blanco vyhlasuje, že počas prípravy správy až do jej prijatia vo výbore mu poskytli informácie tieto subjekty alebo osoby:

Subjekt	a/alebo
XR Assotiation	
Snapchat	
Nokia	
Improbable	
FleishmanHillard	
FTI consulting	
NVIDIA	
Telefonica	
Meta	
Amazon	
IBM	
Microsoft	
ISFE	
Bolt	
ITI	
Amcham	

XR4EU
Euromersive
TheLisbonCouncil
Acumen Public Affairs
Metaverse EU
CredoAI
Berkeley University
OpenAI
Oracle
Roblox
Google
Stanford University
German Accelerator
INTA
GESAC
SONY Digital
Federation of the European Sporting Goods Industry (FESI)
EU Crypto Initiative
Metaverse Society
M2

Vypracovanie uvedeného zoznamu je vo výlučnej zodpovednosti spravodajcu.

INFORMÁCIE O PRIJATÍ GESTORSKÝM VÝBOROM

Dátum prijatia	11.12.2023
Výsledok záverečného hlasovania	+: 15 -: 1 0: 2
Poslanci prítomní na záverečnom hlasovaní	Ilana Cicurel, Ibán García Del Blanco, Pierre Karleskind, Sergey Lagodinsky, Maria-Manuel Leitão-Marques, Karen Melchior, Sabrina Pignedoli, Jiří Pospíšil, Franco Roberti, Raffaele Stancanelli, Axel Voss, Marion Walsmann, Tiemo Wölken, Javier Zarzalejos
Náhradníci prítomní na záverečnom hlasovaní	Alessandra Basso, Pascal Durand, Antonius Manders
Náhradníčka (čl. 209 ods. 7) prítomná na záverečnom hlasovaní	Caroline Roose

ZÁVEREČNÉ HLASOVANIE PODĽA MIEN V GESTORSKOM VÝBORE

15	+
ECR	Raffaele Stancanelli
NI	Sabrina Pignedoli
PPE	Antonius Manders, Jiří Pospíšil, Axel Voss, Marion Walsmann, Javier Zarzalejos
Renew	Ilana Cicurel, Pierre Karleskind, Karen Melchior
S&D	Pascal Durand, Ibán García Del Blanco, Maria-Manuel Leitão-Marques, Franco Roberti, Tiemo Wölken

1	-
Verts/ALE	Caroline Roose

2	0
ID	Alessandra Basso
Verts/ALE	Sergey Lagodinsky

Vysvetlenie použitých znakov:

+ : za

- : proti

0 : zdržali sa hlasovania